

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J. J.**, bývajúceho v D., proti odporcom **1/ Daňovému úradu Veľký Krtíš**, so sídlom vo Veľkom Krtíši, SNP č. 2/A, **2/ Daňovému riaditeľstvu Slovenskej republiky**, so sídlom v Banskej Bystrici, Nová ulica č. 19, **o náhradu škody a o vydanie bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 12 C 104/2010, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniam Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. mája 2012 sp. zn. 15 Co 15/2012, 15 Co 16/2012, 15 Co 17/2012 a 15 Co 18/2012 a proti výzve Okresného súdu Banská Bystrica z 26. júna 2012 takto

r o z h o d o l :

1. Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. mája 2012 sp. zn. 15 Co 16/2012 **o d m i e t a.**

2. Konanie o dovolaniach proti uzneseniam Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. mája 2012 sp. zn. 15 Co 15/2012, 15 Co 17/2012, 15 Co 18/2012 a proti výzve Okresného súdu Banská Bystrica z 26. júna 2012 **z a s t a v u j e.**

Odporcom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica uznesením zo 4. novembra 2011 č.k. 12 C 104/2010-91 vyzval navrhovateľa, aby doplnil svoje podanie doručené súdu 8. januára 2010 označené ako žaloba. Navrhovateľ podal proti tomuto uzneseniu odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 3. mája 2012 sp. zn. 15 Co 15/2012 odvolanie navrhovateľa odmietol

podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Odmietajúce uznesenie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním [ďalej len „dovolanie (1.)“].

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 9. decembra 2011 č.k. 12 C 104/2010-94 rozhodol, že navrhovateľovi neustanovil zástupcu. Navrhovateľ podal proti tomuto uzneseniu odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 3. mája 2012 sp. zn. 15 Co 16/2012 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne (§ 219 O.s.p.). Potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním [ďalej len „dovolanie (2.)“].

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 9. decembra 2011 č.k. 12 C 104/2010-96 odmietol podanie navrhovateľa doručené súdu 8. januára 2010 označené ako žaloba. Navrhovateľ podal proti tomuto uzneseniu odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 3. mája 2012 sp. zn. 15 Co 17/2012 napadnuté, vecne správne uznesenie potvrdil (§ 219 O.s.p.). Toto uznesenie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním [ďalej len dovolanie (3.)“].

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 15. decembra 2011 č.k. 12 C 104/2010-98 nepriznal navrhovateľovi oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Uvedené uznesenie súdu prvého stupňa napadol navrhovateľ odvolaním. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 3. mája 2012 sp. zn. 15 Co 18/2012 napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne (§ 219 O.s.p.). Toto uznesenie napadol navrhovateľ dovolaním [ďalej len „dovolanie (4.)“].

Okresný súd Banská Bystrica vyzval navrhovateľa listom z 26. júna 2012, aby v lehote 10 dní založil do spisu plnú moc udelenú advokátovi, ktorý ho bude zastupovať v dovolacom konaní (§ 241 ods. 1 O.s.p.). Túto výzvu napadol navrhovateľ dovolaním [ďalej len „dovolanie (5.)“].

Odporcovia sa k dovolaniam písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podal včas účastník konania, skúmal, či sú splnené zákonom určené procesné predpoklady pre to, aby bolo možné preskúmať napadnuté rozhodnutia z hľadiska ich vecnej správnosti.

1. Z dôvodov, ktoré so zreteľom na okolnosti danej veci vyplývajú z potreby vyriešiť najprv otázku splnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (povinného zastúpenia dovolateľa bez právnického vzdelania v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p.), posudzoval dovolací súd najskôr to, či je procesne prípustné dovolanie (2.). I keď navrhovateľ nemá právnické vzdelanie a nie je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd nepovažoval v prípade tohto dovolania nedostatok povinného zastúpenia za prekážku, ktorá by bránila preskúmaniu jeho prípustnosti. Vychádzal z toho, že ak predmetom dovolacieho prieskumu má byť rozhodnutie, ktorým nebolo vyhovené žiadosti účastníka o ustanovenie zástupcu z radov advokátov (v zmysle § 30 O.s.p. v znení účinnom do 1. januára 2012), ide z hľadiska § 241 ods. 1 O.s.p. o výnimočný prípad, v ktorom nemožno striktne trvať na splnení tejto podmienky.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie (2.) smeruje proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Dovolaním (2.) je napadnuté také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.; prípustnosť dovolania (2.) preto nemožno vyvodiť z uvedených ustanovení.

Dovolací súd skúmal aj to, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Navrhovateľ netvrdil, že by v konaní pri rozhodovaní o jeho žiadosti, aby mu súd ustanovil zástupcu z radov advokátov došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. a ich existencia v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania (2.) preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolateľ naznačuje, že mu v konaní pri rozhodovaní o uvedenej žiadosti bola odňatá možnosť konať. Pod odňatím možností pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných oprávnení, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv. Súd prvého stupňa aplikoval § 30 O.s.p. v znení účinnom do 1. januára 2012. Procesným predpokladom pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov v zmysle tohto ustanovenia sú a/ žiadosť účastníka konania, b/ splnenie predpokladov pre oslobodenie od súdnych poplatkov, c/ danosť takej potreby ochrany záujmov účastníka konania, ktorá je v priamej súvislosti s predmetom konania. Pokiaľ má byť účastníkovi zástupca ustanovený, musia byť uvedené predpoklady splnené kumulatívne. Navrhovateľ požiadal o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, čím splnil predpoklad označený pod a/. Zo spisu vyplýva, že podmienky b/ a c/ zostali ale nesplnené. Pokiaľ navrhovateľ namieta, že pri rozhodovaní neboli zohľadnené okolnosti, ktoré odôvodňovali vyhovieť jeho žiadosti, namieta nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov; právnym posúdením veci sa ale účastníkovi neodníma možnosť pred súdom konať (R 54/2012). Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že pri rozhodovaní o predmetnej žiadosti sa súdy nedopustili porušenia

procesných oprávnení navrhovateľa majúcich za následok odňatie jeho možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Keďže procesná prípustnosť dovolania (2.) nevyplýva z § 239 a § 237 O.s.p., dovolací súd ho odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

2. Pokiaľ ide o ďalšie dovolania, ktoré navrhovateľ podal v danej veci, dovolací súd uvádza, že v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. musí byť dovolateľ zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Toto ustanovenie zakotvuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, ktorej nedostatok je odstrániteľný, avšak len za súčinnosti dovolateľa. Navrhovateľ v dovolacom konaní nepreukázal, že má právnické vzdelanie (a že teda v dovolacom konaní nemusí byť zastúpený advokátom). Bol vyzvaný na predloženie plnej moci udelenej advokátovi, ktorý by ho zastupoval v dovolacom konaní, výzvu ale nerešpektoval [dovolací súd dodáva, že takáto výzva nie je spôsobilým predmetom dovolania (5.), lebo dovolaním možno napadnúť len rozhodnutie odvolacieho súdu].

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 26. septembra 2012 č.k. 12 C 10/2010-153 odkázal navrhovateľa s jeho žiadosťou o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie na Centrum právnej pomoci.

Navrhovateľ listom doručeným 8. októbra 2012 oznámil súdu, že požiadal Centrum právnej pomoci o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie.

Na opakované žiadosti súdu prvého stupňa oznámilo Centrum právnej pomoc najskôr to, že 1. marca 2013 prerušilo konanie o nároku navrhovateľa na poskytnutie právnej pomoci (č.l. 171 spisu) a neskôr aj to, že rozhodnutím z 23. mája 2013 sp. zn. 2541/2013 (č.l. 175 spisu) zastavilo konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci navrhovateľovi. So zreteľom na to dovolací súd konštatuje, že nedostatok osobitnej podmienky dovolacieho konania v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. zostal – napriek úkonom súdu a Centra právnej pomoci – neodstránený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyššie uvedených dôvodov konanie o dovolaniach (1.), (3.), (4.) a (5.) zastavil (§ 243c O.s.p. v spojení s § 241 ods. 1 O.s.p. a § 104 ods. 2 O.s.p.).

Navrhovateľ z procesného hľadiska zaviniť, že sa dovolanie (2.) muselo odmietnuť a konanie o ďalších dovolaniach muselo zastaviť; vznikla mu preto povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal odporcom náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. júla 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová